

шився у два рази і склав 0,08 грн. Зворотнім показником фондоддачі є показник фондодмісткості, що становить 12,04 грн і дає уяву про необхідну величину основних фондів, потрібних для виробництва певного виду продукції. За стабільного функціонування підприємства фондоддача повинна підвищуватися, а фондодмісткість знижуватися. Показником, що характеризує озброєність одного працівника основними фондами, є показник фондоозброєності. Коефіцієнт фондоозброєності збільшився на 0,09 тис. грн і становить – 0,43 тис. грн на 1 працівника. Відносним показником ефективності використання основних фондів, що необхідний для аналізу господарської та економічної діяльності будь-якого підприємства, є рентабельність, яка дозволяє побачити скільки прибутку отримано з кожної витраченої гривні або іншої валюти. Впродовж 2023 року прослідковується поступове збільшення коефіцієнту рентабель-

ності основних засобів, на кінець звітного періоду він склав 6,75%. **Висновки.** Проаналізувавши стан основних виробничих засобів у майні УІЕСР можна зробити висновок про реальний виробничий потенціал Інституту та його філій; про зміни кількісного і якісного стану основних засобів, про темпи їх приросту та оновлення, що відображається на обсягах виробництва продукції, ефективність вкладення коштів в основні фонди, забезпеченість підприємства основними фондами.

За результатами проведених досліджень встановлено, що показники фінансово-господарської діяльності УІЕСР були стабільними і реальний виробничий потенціал Інституту знаходиться на задовільному рівні та має тенденцію до збільшення.

Ключові слова: основні фонди; виробничий потенціал; показники ефективності; фондоддача; фондодмісткість; фондоозброєність.

УДК 635.1:633.491

Ринок картоплі в Україні: проблеми, виклики та перспективи

Сонеч Т. Д.*, Михайлик С. М., Києнко З. Б.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15, м. Київ, 03041, Україна,
*e-mail: sonechkoatd@ukr.net

Мета. На основі дослідження відкритих джерел інформації проведено аналіз споживчого ринку та напрямів використання картоплі в Україні для визначення пріоритетних шляхів розвитку картоплярства. **Методи.** Порівняння, абстрагування, узагальнення, аналіз і синтез. **Результати.** Картопля є однією з базових і традиційних культур в Україні. Її врожай варіює у межах від 19 до 22 млн. тонн. Оцінка валового збору картоплі ускладнена через те, що понад 90% її вирощується у приватних господарствах для власного споживання. Близько 31% вирощеної картоплі використовують на продовольче споживання, 29% – на корм, 26% – для садіння, 6% – нехарчова переробка (виробництво крохмалю і продукції з нього). При цьому втрати при збиранні та зберіганні можуть становити 10–20%. Картоплярство в Україні орієнтоване, здебільшого, на внутрішній ринок. Є невеликий за обсягом експорт до Молдови, Азербайджану і Грузії. Експорт до країн Західної Європи ускладнений через санітарні обмеження

та потребує гармонізації законодавства. Одна із головних переваг картоплярства – розширений перелік можливостей переробки. Попит на продукти переробки картоплі постійно зростає. Картопля є компонентом для виробництва у харчовій (картопля фрі, крохмаль, чипси, картопляні пластівці, борошно), паперовій, текстильній, хімічній та фармацевтичній промисловості. Кожна галузь вимагає певних якісних показників продукції. Загальними вимогами до картоплі на переробку є збалансований вміст сухої речовини, цукрів та крохмалю в бульбах, неглибоке залягання вічок, незначне механічне пошкодження бульб, відсутність бульб із певними фізіологічними деформаціями. **Висновки.** Таким чином, для картоплярів краще поєднувати вирощування картоплі із переробкою, тоді можливий гарантований збут продукції та оплата. Наразі в Україні налагоджено виробництво крохмалю і чипсів. Перспективним напрямом є виготовлення напівфабрикатів з картоплі. Для цих цілей виділяють сорти картоплі, призначені для варіння, смаження, запікання та з кольоровим забарвленням м'якоті бульб. Займаючись переробкою можна заробляти не тільки на вирощуванні картоплі, а й отримувати прибуток незалежно від сезону. Проте, обов'язково потрібно мати власне сховище для її зберігання.

Ключові слова: картопля; вирощування; переробка; крохмаль; чипси; зберігання.

Tetiana Sonets

<https://orcid.org/0000-0002-9603-0452>

Svitlana Mykhailiyk

<https://orcid.org/0000-0001-9981-0545>

Zina Kyienko

<https://orcid.org/0000-0001-7749-0296>